

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)
της 8ης Μαρτίου 1995 *

Στην υπόθεση T-2/93 (92),

Société anonyme à participation ouvrière Compagnie nationale Air France, εταιρία γαλλικού δικαίου, με έδρα το Παρίσι, εκπροσωπούμενη από τον Eduard Marisens, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Lucy Dupong, 14 A, rue des Bains,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Francisco Enrique González Díaz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και τον Gérard de Bergues, υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένο στην Επιτροπή, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας**, εκπροσωπούμενο από τον John D. Colahan, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενο από τον Cristopher Vajda, barrister, του δικηγορικού συλλόγου της Αγγλίας και της Ουαλίας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία του Ηνωμένου Βασιλείου, 14, boulevard Roosevelt,

την **TAT SA**, εταιρία γαλλικού δικαίου, με έδρα το Tours (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον Antoine Winckler, δικηγόρο Παρισίων, και τον Romano Subiotto, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο των Elvinger και Hoss, 15, Côte d'Eich,

και

την **British Airways plc**, εταιρία αγγλικού δικαίου, με έδρα το Hounslow (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους William Allan και James E. Flynn, solicitors, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο των Loesch και Wolter, 11, rue Goethe,

παρεμβαίνοντες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων που πρέπει να καταβάλει η προσφεύγουσα στην παρεμβάσα TAT SA σύμφωνα με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαΐου 1994 στην υπόθεση T-2/93, Air France κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-323,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους Β. Vesterdorf, Πρόεδρο, D. P. M. Barrington, A. Saggio, H. Kirschner και Α. Καλογερόπουλο, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Η διαδικασία

- Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, στις 5 Ιανουαρίου 1993, η société anonyme à participation ouvrière Compagnie nationale Air France (στο εξής: Air France) άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή διώκουσα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 27ης Νοεμβρίου 1992 (IV/M. 259 — British Airways/TAT, στο εξής: απόφαση), σχετικής με διαδικασία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (αναθεωρημένη έκδοση δημοσιευθείσα στην ΕΕ 1990, L 257, σ. 13, στο εξής: κανονισμός). Η επίδικη συγκέντρωση μεταξύ επιχειρήσεων αφορούσε την απόκτηση από την British Airways του 49,9 % του κεφαλαίου της εταιρίας TAT European Airlines, ενώ το υπόλοιπο 50,1 % του κεφαλαίου θα παρέμενε στην κατοχή της TAT SA (στο εξής: TAT).

- 2 Με διάταξη της 15ης Ιουλίου 1993, το Πρωτοδικείο δέχθηκε το αίτημα του Ηνωμένου Βασιλείου, της British Airways και της TAT να παρέμβουν στην υπόθεση υπέρ της Επιτροπής.
- 3 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 4 Οι εκπρόσωποι των διαδίκων αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 23ης Φεβρουαρίου 1994.
- 5 Με απόφαση της 19ης Μαΐου 1994, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή και καταδίκασε την Air France στα δικαστικά έξοδα, μεταξύ άλλων, της παρεμβάσας TAT.
- 6 Με έγγραφο της 1ης Ιουνίου 1994 που εστάλη στην Air France, το δικηγορικό γραφείο που εκπροσώπησε την TAT ζήτησε από την Air France να του καταβάλει συνολικώς το ποσό των 328 000 γαλλικών φράγκων (FF). Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει δαπάνες (τηλεφωνικά τέλη, τηλεομοιοτυπίες, προσκόμιση εγγράφων, φωτοτυπίες, χαρτόσημα, έξοδα αντικλήτου και έξοδα ταξιδιού) συνολικού ύψους 19 908 FF και δικηγορική αμοιβή ύψους 308 092 FF.
- 7 Υπ' αυτές τις συνθήκες, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Ιουλίου 1994, η Air France υπέβαλε αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων, με την οποία ζητεί από το Πρωτοδικείο να ορίσει τα αποδοτέα στην TAT δικαστικά έξοδα στο ποσό των 65 600 FF.

- 8 Στις 5 Σεπτεμβρίου 1994, η TAT κατέθεσε τις παρατηρήσεις της ως προς την αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων. Οι υπόλοιποι διάδικοι δεν κατέθεσαν παρατηρήσεις.

Επί της ουσίας

- 9 Προς στήριξη της αιτήσεώς της περί καθορισμού των δικαστικών εξόδων, η Air France προβάλλει τα εξής επιχειρήματα:

— ως προς το παραδεκτό της προσφυγής, η TAT, με το υπόμνημα παρεμβάσεώς της, περιορίστηκε να επικαλεστεί την αμερικανική νομολογία της οποίας απλώς αντέγραψε το περιεχόμενο·

— ως προς την ουσία, η TAT περιορίστηκε να επαναλάβει την άποψη της Επιτροπής·

— κατά την προφορική διαδικασία, η TAT διατύπωσε παρατηρήσεις αμιγώς πολιτικές και ξένες προς τη συζήτηση, καθόσον περιορίζονταν σε ζητήματα κρατικών ενισχύσεων·

— υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν ήταν αναγκαίο να εκπροσωπηθεί η TAT από δύο δικηγόρους.

- 10 Η Air France ισχυρίζεται ακόμη ότι και το κονδύλιο των δαπανών φαίνεται διογκωμένο σε σχέση με τις αντικειμενικές ανάγκες παρεμβάσεως της TAT.

- 11 Η TAT, με την απάντησή της στα επιχειρήματα της Air France, προβαίνει σε συνοπτική έκθεση του περιεχομένου του υπομνήματος παρεμβάσεώς της καθώς και των παρατηρήσεων που διατύπωσε κατά την προφορική διαδικασία.

σία. Η TAT αμφισβητεί τους ισχυρισμούς της Air France περί αλυσιτελείας των παρατηρήσεων της TAT. Κατ' αυτήν, η αίτηση της Air France περί καθορισμού των δικαστικών εξόδων δεν είναι παρά μια πρόσθετη απόδειξη της σταθερής βουλήσεώς της να αντιτάσσεται στις έννομες συνέπειες που απορρέουν από το εφαρμοστέο δίκαιο και τις αποφάσεις των ευρωπαϊκών δικαστηρίων.

- 12 Ως προς το περιεχόμενο του υπομνήματος παρεμβάσεώς της, η TAT υπογραμμίζει, εξάλλου, ότι το ζήτημα του παραδεκτού των προσφυγών που άσκησαν τρίτοι ανταγωνιστές της κατά των αποφάσεων της Επιτροπής στον τομέα των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων ήταν νέο, πράγμα που δικαιολογούσε την ανάλυση του αμερικανικού δικαίου επί του θέματος αυτού.
- 13 Ως προς την έκταση της εργασίας, η TAT υποστηρίζει ότι η υπόθεση απαίτησε εμπειριστατωμένες έρευνες στη νομική και οικονομική βιβλιογραφία, ανάλυση όλων των στοιχείων της δικογραφίας και συνεχή συντονισμό καθώς και πολυάριθμες συναντήσεις με την Επιτροπή και την British Airways. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ήταν θεμιτό για την TAT να εκπροσωπηθεί τόσο από εταίρο της δικηγορικής εταιρίας όσο και, με χαμηλότερη αμοιβή, από συνεργάτη της, ώστε η εργασία να εκτελεστεί με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Εξάλλου, ο συνολικός αριθμός ωρών που το δικηγορικό γραφείο χρέωσε για τη σύνταξη του υπομνήματος παρεμβάσεως και την εκπροσώπηση της TAT κατά την προφορική διαδικασία ανήλθε περίπου σε 168 ώρες.
- 14 Η TAT ισχυρίζεται ακόμη ότι τα οικονομικά συμφέροντα που η δίκη αντιπροσώπευε γι' αυτήν δικαιολογούν την υψηλή δικηγορική αμοιβή. Συναφώς, η TAT παραπέμπει στον γερμανικό πίνακα περί αμοιβών των δικηγόρων, του οποίου η εφαρμογή θα οδηγούσε σε αμοιβές πολύ υψηλότερες από αυτές που ζητούν οι δικηγόροι της TAT.

- 15 Τέλος, η TAT υπενθυμίζει ότι οι χρεωθείσες δαπάνες αποτελούν έξοδα που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της παρεμβάσεως. Τέλος, ζητεί κατά συνέπεια από το Πρωτοδικείο να καθορίσει το ποσό των εξόδων σύμφωνα με τα ποσά που παρατίθενται στο έγγραφο της 1ης Ιουνίου 1994 που έστειλε στην Air France το δικηγορικό γραφείο που εκπροσώπησε την TAT.
- 16 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει προεισαγωγικώς ότι κατά πάγια νομολογία, ελλείπει κοινοτικών διατάξεων περί τιμών, το Πρωτοδικείο οφείλει να εκτιμήσει ελεύθερα τα στοιχεία της υποθέσεως, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τη φύση της διαφοράς, τη σημασία της από πλευράς κοινοτικού δικαίου καθώς και τις δυσκολίες της υποθέσεως, την έκταση της εργασίας που κλήθηκαν να εκτελέσουν οι εκπρόσωποι ή σύμβουλοι στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας και τα οικονομικά συμφέροντα που αντιπροσώπευσε η διαφορά για τους διαδίκους, προς τούτο δε δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη ούτε τον εθνικό πίνακα δικηγορικών αμοιβών ούτε ενδεχόμενη σχετική συμφωνία μεταξύ του διαδίκου και των εκπροσώπων ή συμβούλων του (διάταξη του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1985 στην υπόθεση 318/82, *Leeuwarder Papierwarenfabriek κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1985, σ. 3727, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 25ης Φεβρουαρίου 1992 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-18/89 και T-24/89, *Ταγαράς κατά Δικαστηρίου*, Συλλογή 1992, σ. II-153, σκέψη 13).
- 17 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η υπόθεση απαίτησε την ανάλυση οικονομικών και νομικών ζητημάτων καθώς και την εξέταση περίπλοκων πραγματικών περιστατικών. Επομένως, η φύση της διαφοράς δικαιολογούσε να εκπροσωπηθεί η TAT τόσο από εταίρο δικηγορικής εταιρίας όσο και από συνεργάτη της. Το Πρωτοδικείο εκτιμά, εξάλλου, ότι τα αυτά ισχύουν και ως προς την εκπροσώπηση της TAT κατά την προφορική διαδικασία.
- 18 Ως προς το περιεχόμενο του υπομνήματος παρεμβάσεως της TAT, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η TAT δεν περιορίστηκε, όπως υποστήριξε η Air France, να επικαλεστεί, προς στήριξη της θέσεώς της περί απαραδέκτου της προσφυγής, τη σχετική αμερικανική νομολογία. Συναφώς, το Πρωτοδικείο κρίνει, εξάλλου, ότι η σύντομη ανάλυση του αμερικανικού δικαίου που περιείχε το υπόμνημα δεν μπορούσε, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως, να θεωρηθεί αλυσιτελής.

- 19 Επιπλέον, καίτοι η TAT, με το υπόμνημα παρεμβάσεώς της, ασχολήθηκε κυρίως με το ζήτημα του παραδεκτού της προσφυγής, διατύπωσε επιπλέον προσωπικές και λυσιτελείς παρατηρήσεις επί της ουσίας, διαφορετικές από εκείνες που περιείχαν τα υπομνήματα της Επιτροπής.
- 20 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ακόμη ότι οι ισχυρισμοί της Air France ως προς την εξέλιξη της προφορικής διαδικασίας είναι αβάσιμοι. Συγκεκριμένα, καίτοι είναι αληθές ότι ορισμένες παρατηρήσεις της TAT κατά την προφορική διαδικασία θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «πολιτικές», οι παρατηρήσεις αυτές αποτελούσαν τμήμα μόνον των παρατηρήσεων που διατύπωσε.
- 21 Τέλος, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος μειώσεως του ποσού των εξόδων που βεβαιώνουν οι δικηγόροι της TAT, όπως αυτά παρατίθενται στο προμνησθέν έγγραφο της 1ης Ιουνίου 1994, διότι τα έξοδα αυτά, ενόψει της φύσεως της διαφοράς, κρίνονται εύλογα.
- 22 Πάντως, καίτοι οι σαφείς αντιρρήσεις που εγείρει η Air France κατά του ποσού των δικαστικών εξόδων των οποίων την καταβολή ζητεί η TAT δεν μπορούν να γίνουν δεκτές, το Πρωτοδικείο, όπως υπενθυμίζεται ανωτέρω, πρέπει να εκτιμήσει ελεύθερα το ποσό μέχρι του οποίου η αμοιβή που οφείλει διάδικος στους δικηγόρους του μπορεί να αναζητηθεί από τον διάδικο που καταδικάστηκε στα δικαστικά έξοδα.
- 23 Συναφώς, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι τόσο η φύση της διαφοράς όσο και τα οικονομικά συμφέροντα που η δίκη αντιπροσώπευσε για τους διαδίκους δικαιολογούν την καταβολή υψηλής δικηγορικής αμοιβής.

- 24 Ως προς τη σημασία της υποθέσεως από πλευράς κοινοτικού δικαίου, τη δυσκολία της υποθέσεως και την έκταση της εργασίας που οι δικηγόροι της TAT κλήθηκαν να εκτελέσουν, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του υπομνήματος παρεμβάσεως της TAT, αυτό εστιάζεται, κυρίως, στο ζήτημα του παραδεκτού των προσφυγών που ασκήθηκαν από τρίτους ανταγωνιστές της κατά των αποφάσεων της Επιτροπής στον τομέα των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, το οποίο απαίτησε σημαντικές έρευνες εκ μέρους των δικηγόρων της TAT.
- 25 Ενόψει των προεκτεθέντων, το συνολικό ύψος των καταβλητέων από την Air France στην TAT δικαστικών εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι δικηγόροι της TAT, πρέπει να οριστεί στο ποσό των 220 000 FF.
- 26 Δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο, καθορίζοντας τα αποδοτέα δικαστικά έξοδα, έλαβε υπόψη του όλες τις περιστάσεις της υποθέσεως μέχρι του χρονικού σημείου του καθορισμού τους, δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί χωριστά για τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι στα πλαίσια της παρούσας συναφούς διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

διατάσσει:

Καθορίζει στις 220 000 FF το συνολικό ποσό των δικαστικών εξόδων που η προσφεύγουσα πρέπει να καταβάλει στην παρεμβάσα TAT SA.

Λουξεμβούργο, 8 Μαρτίου 1995.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

B. Vesterdorf